

Școala Oremii

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ
a Asociației învățătorilor din județul Arad.
Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

CUPRINSUL:

- I. Blăgăilă : La începutul anului școlar.
Gh. Tudor : Colonia școlară dela Covășinți.
I. Marinescu : Modeste contribuțiuni pentru determinarea memoriei.
T. Mariș : Valoarea de actualitate a pedagogiei lui Dr. Giorgiu Popa.
I. Blăgăilă : Lecție practică.
A. Burticală : Scrisori către un învățător începător.

CĂRȚI ȘI REVISTE :

St. Stolan Copilul în literatură.
Al. Teodorescu : Învățământul în Rusia Sovietică.
Duh. Cl. IV. B. Curentul activ.
Dela Asociația înv. Circulară.
Dela Administrația revistei.
Com. oficiale.



Biblioteca școlară
Pașcuța Arad

Redacția: Str. Oituz No. 30. Arad.
Administrația: Casa Învățătorilor Bdul Carol I No. 66.
Abonamentul anual 60 Lei. 1 exemplar 6 Lei.

„Scoala Dremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE FORMAT DINTRE COLABORATORII REVISTEI.

COLABORATORI :

El Ștefănescu Goangă, Prof. Universitar Cluj; N. Margineanu, asistent Univ. Cluj; Ion Nișpeanu, prof. București, I. F. Buricescu, prof. București, I. Stanca, profesor; Ascaniu Crișan, dir. liceului Moise Nicoară; S. Spulbereanu, f. inspec'or școlar; Iosif Moldovan, f. inspector școlar; C. Balla profesoară; A. Vățian, inv.; George Marcu, inv.; I. C. Lascu, inv.; A. Burticală, inv.; T. St. Nicol, inv.; P. Zoțiu, inv.; I. P. Crivăț, inv.; I. Pordea inv.; A. Volungan, inv.; I. Mariescu, inv.; I. Jianu, inst.; A. Păpureanu, inv.; M. Ionescu, inv.; G. Tudor, inv.; Sp. Vâneăță, inv.; Gh. Rediș; M. Florescu, inv.; V. Olariu, inv.; I. Riza, inv.; Al Amancei, inv.; M. Coșoroabă, inv.; A. Billo, inv.; I. Schuch, inv.; Ioan D. Popescu Bobu inv.; Maior N. Popovici, Pr. Fl. Codreanu, D. Dijmărescu, Fl. O. Roșca; T. Lădaru A. Subescu, R. Ponta, I. Mara I. Balaban. Ioan Cădariu. Dimitrie Boariu, I. Lucuța, O. Lupaș, C. Dogariu, A. D. Cioară. Traian Popescu, Efrem Țigu Ioan Damaschin, E. Spinanțiu, N. Cârstea, C. David M. Păun prof. la școala, normală Arad, I. Bălașa, P. Hălmăgian. Dr. Terențiu Olariu directorul școlii normale din Arad I. Vărtaciu, I. Blăgăilă și A. Burticală.

Manuscrisele nu se mai înapoiază.

Anunțuri și reclame se primesc după învoială.

Manuscrisele, revistele pentru schimb și cărțile de recensat se trimet pe adresa: Dlui **Teodor Mariș, prof. Arad str. Oituz No. 30.**

Correspondența privitoare la administrație: abonamente, schimbări de adresă, revistele înapoiate etc. se trimet pe adresa Administrației: **Casa învățătorilor Arad Bdul Carol I No. 66** pentru Dl. **Sabin Mihuț.**

„Școala Țremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTRUALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

La începutul anului școlar

Sunt doar câteva săptămâni, de când s'au deschis porțile școlaelor, spre a cuprinde la sânul învățaturii, nouile vlăstare ale generației tinere, care se antrenează și încep a-și primi și a-și continua educația, deajuns de pretențioasă azi...

Cetele de copil zilnic dimineața, se îndreaptă spre școală. Unii mai îmbrăcați alții mai flămânzi, unii mai voinici alți mai slăbuți, unii mai mari, alții pigmei ca niște păpuși și în fine, unii mai v.oi și veseli, plini de vigoare și sănătate, alții mai posomorâți și timizi...

Câtă diferență dela unul la altul și câtă nepotrivire!? La toate acestea, singurul care este în măsură și poate răspunde, e numai învățătorul. El este tarba fiarelor, care rupe lacătul dela porțița sufletului, copilului, pentru a pătrunde și a citi în el, spre a-l cunoaște și astfel a-l educa. El, singurul el, fiind pregătit pentru acest lucru, greu și migălos.

El trebuie să stea în atmosfera aceea tix-tă și gălăgioasă, să-și expue plămânul, în cele mai multe cazuri slăbit de mizeria în care viețuiește și cu toate acestea el trebuie să vadă și să înțeleagă toate aspectele „lutului viu“ (copilul), căruia, pentru a-l putea să-l modeleze după normele educației, trebuie să-i cunoască plasticitatea, să-i cunoască materia, să-i cunoască maleabilitatea și în fine să-i cunoască conținutul intelectual, finețea etc. pentru a-i da forma ideală. Asupra acestui lut, învățătorul trebuie să înrăureze — cum zic — în bine, și să-l modeleze după și către un chip perfect, asemănător creațiunii cerești, care creațiune este Dumnezeuirea.

Insă această impecabilitate, cere reciproc educatorilor desăvârșire...

Or, perfecțiunea, numai prin calmitate, iubire de muncă, stăruință și pregătire serioasă din vreme și zi de zi, precum și prin respectarea imperativului categoric (datoria), o poate atinge cineva.

Căci, cei cari trec zilele fără nici o importanță și cu o indiferență în ce privește chemarea lor, acela sigur, nu vor ajunge la nici un rezultat.

Dealtfel, adevăratul educator, este inima și sufletul care cuprinde și îmbrățișează, toate categoriile de suflete, — descrise mai sus — dela cele mai inferioare, până la cele mai alese și nobile înfățișări psihice. La lumina și căldura educatorului (ori care ar fi, profesor sau învă. etc.) se luminează și se încălzește atât copilul, care intră timid pe poarta școlii, — poate de cele mai multe ori, când vine mai ales pentru prima dată la școală, cu lacrimi în ochi — cât și celălalt viou și plin de energie, care sparge sufletul educatorului, cu năsdrăvniile lui, forțându-l să fie veșnic cu ochii în patru, pretutindenea pe unde sburdă el.

Ca, acea sburdălnicie, să nu fie în detrimentul copilului, cu mintea tot așa de sbureață și crudă ca și etatea lui, precum să nu fie nici predică educației, trebuie ca, această energie, să fie utilizată și canalizată la învățatură, aceasta învățatură fiind unul din cele mai eficiente mijloace de educație..

Așa că, studind și luând o atitudine față de copiii conștienți, înconjurându-i cu iubire de părinte sufletelesc, de care fiecare învățător este obligat să-și dea seama, vom face, ca sufletul copiilor să se deschidă din ce în ce mai mult, pentru a primi cât mai mult din cele ce li se predă în școală și astfel atât progresul în școală se va înteli, cât și educația se va realiza.

Dealtfel nici învățătorul astăzi nu mai poate învinui prea mult situația în care e așezat, pe treapta socială, deoarece, odată cu noul spirit de conducere al ministerului culturii, o parte din piatra ce apăsa până la înăbușire viața învățătorului român, a fost zdrobită și bucăți mari de greutate — a greulul zilei — au fost ridicate de pe pleptul învățătorilor.

Dar pe ad vâratul apostol al neamului, nu greul zilei de azi trebuie să-l frământă (obsideze) ci, fericirea zilei de mâine. Căci oricât de mizeră este viața învățătorului — al: altora fiind mai mizeră — totuși dacă nu are altă satisfacție sau mulțumire materială decât micul salariu, are satisfăcută latura celălaltă ideală a sufletului, ce se aseamănă cu a maestrului artist, care deși nu utilizează el lucrurile ce le face, totuși le face, ca să-și împace conștiința de om; care vede mai departe dela el..

Deci încrezători în puterile noastre, cu „Dumnezeu înainte“, care să ne ajute, ca roadele anului școlar 1934/35, să fie însutite și pline de rezultate bune în ogorul educației și culturii românești..

Ion Blăgăiță

Colonia Școlară dela Covăsiuț.

Am urmărit cu deosebit interes colonia școlară dela Covăsiuț, organizată de inv. Ana Mihalache-Văfian, de la școala primară minoritară de stat no. 17 din Arad. În această colonie a fost adus un contingent de 65 fete, — număr recrutat din toate clasele, bineînțeles într'o proporție inegală

Vom scrie cu o severă transparență a gândirii, tot ce s'a putut realiza în această colonie, pentru ca oricine, să poată aprecia rezultatele pe măsura realității lor. Vom considera câteva date și cifre, pentru a da justă perspectivă de evidență a ceea ce s'a realizat, cu o minimă contribuție pecuniară, din partea fetițelor participante. Și aici, fără să vrem ne găsim în situația de a nu putea limita calificativul, pe care-l merită această harnică învățătoare. Ce înseamnă 120 lei de persoană pentru o lună zile, inclusiv taxa călătoriei dus și întors. Desigur această neînsemnată sumă, vă sugerează perspectiva unei subnutriții, mizeria unor alimente puține și în deficit de vitamine și de principii substanțiale. Dacă ar fi fost așa, mărturisesc sincer, că o colonie în astfel de condiții, ar fi răscolit din condeiul meu, revolta unor aspre reproșuri și o veninoasă ironie de bagatelizare a bunei inițiative, așa de sinistrată în realizare. N'ar fi lipsit nici acuza că mizeria, foamea, anemierea acestor nevinovate ființe ar fi fost prețul câștigării unui merit în plus, unui elogiu, pentru satisfacția vanității personale. Dar făcând o introducere în cunoașterea mijloacelor cu care Dna a operat pe latura materială, fantezia va devia numai decât dela priveliștia, mizeriei și a subnutriției, pe care într'adevăr o sugerează infima sumă de 120 lei. Măsurile alimentare, s'au luat cu aceeași considerație pentru sănătatea lor fizică cum în egală măsură s'au luat mijloacele de instrucție și educație, pentru plămuirea morală a sufletului lor. Masa se lua de 4 ori zilnic. În contact cu ozonul plaiurilor noastre, respirând și mișcându-se toate ziua în plin aer, pofta de mâncare creștea cu o proporție deadreptul în-bucurătoare. De vreo câteva ori sub ochii mei s'au consumat 24 kgr. pâine, ceea ce revine aproape 400 gr. de persoană și aceasta la o singură masă.

Sunt sigur că stăruie întrebarea pe buzele fiecăruia: Cu ce a putut pondera această învățătoare latura materială de o așa satisfăcătoare realitate, încât punctele cardinale ale unei adevărate colonii școlare, au fost cu prisosință valorificate. Cum și prin ce magie? Voiu lămuri, băgând de seamă să menționez, că în substanță toată magia, se reduce la voință și multă activitate. În tot decursul anului, prin diferite serbări, desfășurate întotdeauna cu un remuneratoriu spirit de consecință, fiecare clasă și-a însușit o sumă frumusică, care s'a adăugat cu aceia a taxelor menționate. Acesta e secretul care lămurește condițiunile în care a putut să înființeze această colonie.

Ar fi inutil să insist ce mare binefacere a prilejuit această colonie micilor ființe sărmăne, care în familia lor nevoiașe au cunoscut numai suferința, lipsurile și necazurile. O mână înțelegătoare a smuls pentru o clipă aceste suflete ofilite și intimidate de cruzimile oropsitei lor existențe și le-a adus într'un mediu cu viața în curgere de ritm bogat și plin de reconfortantă sevă.

Intr'un interval de o lună, au îngrămădit în suflet, toate comorile sensibilității unei vieți dela țară. Ochii vii și mobili scotoceau și înregistrau totul. Un cârd de găște ce improșcau voioase apa, o cloșcă cu pui în febrilă activitate pe un mușuroi de furnici, vitele cu ochi mari și miloși privind dintr'un grajd, sau trăgând domol prin praf și pietre carul; câini încludați lătrând prin gard; pisici ghemuite într'o condensată concentrare, aproape de gardul cu câteva vrăbii; o turmă de oi cu dulăii ciobănești peste care căldura tremura ca o mreaje de argint; mlaștini cu porcii frântiți într'o fericire arcadică, dormind în muzica obscură a broaștelor; nechezatul cailor dintr'o poiană; stâna; ciurda adăpându-se de la un izvor; cântări și chioțe din vii; un iepure gonit de strigăte pe dealuri; roțocoalele unui uliu peste gospodării în plin exercițiu de recunoaștere; babele torcând cu câte un nepoțel în poală ca și în basm; toate pentru aceste ființe erau lucruri noi teme de curiozitate și intuiție. Satul le desvelia aspectul său pitoresc, viața lui multicoloră, existența lui misterioasă.

Toată ziua și-o petrec la deal. De câteva ori am luat și eu parte. Amintesc de o admirabilă dimineață. Fetifele erau mai sglobii ca nici odată, par'că un înflux de electrică le frământa ființa. Un mureș răsărit inunda cu zori trandafirii, priveștițele dealurilor. Vântul tare ca o respirație tăioasă de izvoare reci de stâncă, sufla aurora ca pe un abur roz, pe toate lucrurile. Erai ca într'o ferie de mărgean. Sus pe deal, isbucni deodată un peisagiu însořit. Răsărise soarele. Și acum ori de unde te uifai, razele par'că lăcrămau și pe cel mai umil fir de iarbă, comori de ametiste, de rubine, de opale și de diamante. Pajiștea întregă ardea în flăcări de stețișoare vii și multicolore, de par'că se întâmplase acolo, catastrofa unor curcubeu. Dincolo de lepedea unei pietre, o vatră de iarbă, dens înrouată părea o strălucitoare manta de zale, bătută toată în pietre scumpe, pe care a uifat-o, un Făt-Frumos plecat la vânătoare. Drept înainte, din fundul văii se ridica ca o fantomă străvezie un sul de ceață. O urmăriam cu foții cum se înălța, subțindu-se într'o siluieță de zână cu lungi straie de argint. Iată o trece suferind de adiere, dealul... Dna, își sugestionă elevele cu o observație de o superbă dantelărie fantastică. — „Uite cum întinde mâna, ai zice că rupe flori!”. Fetifele imobilizau ochii într'un fulger de reflecție. — Iată-o întoarce capul să ne privească, răsări spontan cu vorba una. Intr'adevăr

apariția, parcă își apleca cu multă grație capul mic cu plete lungi de argint, pe umerii strălucitori de vapor. Incet, încet se înălța ca un suflet alb în slavă și se topi în tainele luminii. Fetițele priveau cu un vizibil nesațiu mistic, căci desigur fenomenul întrupa în plasma fanteziei lor, o existență de basm.

Șoseaua pe care mergeam, ondula pe teșitura de lut a dealului ca un gigantic șarpe stacojiu, a cărui cap era vârat, într'o deschizătură de stâncă. Erau vechile mine de cupru din Covăsinț. Privind dealul nu știu ce te făcea să-ți închipui, că e un monstru antideluvian, care se îndoapă cu această uriașă reptilă stacojie, atât era de fioroasă descizătura în stâncă, spre care conducea șoseaua de lut. Pe fața fetițelor se zugrăvi subit o vizibilă curiozitate. Câteva intrară și ieșiră cu un aier triumfător pe față. Această atitudine, contagie tot grupul și rând pe rând intrară să scolocaiască totul. În lăuntru ascultai șgomotul profunzimilor populate cu zămislirile înțunerecului. Erau lilioci de toate mărimile, cari foiau în toate părțile. O fetiță cu spiritul neastmpărat, zămisliitor numai de renghiuri și de pozne, prinse unul și iesi cu el afară. O explozie de strigăte o excortau din spate și pupile dilatate fixau ghematocul cu aripi cenușii. Prilej binevenit. Dna avu ocazia să facă o lecție de științe naturale în toată regula.

În față, sus pe creste, se întindeau splendorile neguroase ale pădurilor, transparent voalate, în vânățul concentrat al aburului pe care-l transpirau miriadele de frunze. Fetițele dăruiau toate văile, cu ecoul lor de bucurie și de chiote. Unele fugăreau câte un fluture dispus la arabescuri înșelătoare, care desigur intrau în arta unui superior exercițiu căci scăpa teafăr din toate tururile lui primejdioase, în jurul celor care-l fugăriau. Altele culegeau pietre cu vinele sumbre, ori cu dăre de argint, sau cele cu verdele de cocleală a cuprului. Câteva țesură din frunze nostime coroane, pe cari le puneau pe cap. O fetiță cu aureola unui păr auriu își încercui fruntea cu o astfel de coroană, evocându-ți cu irezistibilă putere, imaginea unei zeități antice, icoana acuatică a unei nimfe. Majoritatea erau în jurul Dnei. Întrebările curgeau din toate părțile. Doamna provoca observații răspundea la întrebări și constrângea la reflexii. Inzestrată cu darul de a pătrunde în cutele de inteligență și de simțire a acestor mici fapte, știa cum să strecoare în misteriosul lor interior, emoția care lucrează, sentimentul care modelează, cuvântul care șguduie și corectează. Și ele aveau atât de întreg, „! Era un deliciu să te împărtășești din curiozitățile și scăpărările spiritului lor neastmpărat. Droaie de fetițe din sat, veniau să ieie parte, la acest festiu, de șgomotoase expansiuni. Pretutindeni se încheiau prietenii spontane. Undeva se înfiripa o melodie și repede o horă îi traducea ritmul în mișcări sprintene și ușoare. Exercițiile gimnastice, pe care le

exercitau aceste orășence, erau o adevărată minune pentru elevele noastre. Erau unele exerciții complicate, care cereau o surprinzătoare înmădiere a corpului și o foarte mare cutezanță, dar stimulate de râvna de atenție a micilor prietene din sat, se ambiționau să le execute ireproșabil,

Educația morală se făcea înainte de culcare, prin frumoase și instructive povestiri scurte, ori prin basme ce se continuau în mai multe seri. Serile acele desigur vor fi neuitate. E tot ce va rămâne mai radios în sufletele lor. Inchipuți-vă o sală de clasă, transformată în dormitor. Ferestrele deschise și fiecare cuminte la așternutul său. Fără lumină, în semi-obscuritate, Doamna în picioare povestind. Am asistat și eu odată la acest curs de morală. Era o noapte foarte frumoasă. Luna horbota păreții cu inpalpabile căderi de umbră. O adiere de vânt aducea de prin grădini, mirosul fraged de verdeață. Afară, o noapte cu polen de aur, vărsat de uriașa floare a lunii. Undeva departe peste vărfuri de salcâmi, fantastic colorați de somnul lunii ochii întunecați ai nopții, scăpau prin vis, peste tăceri, câte o lacrimă de aur. Uite, a căzut o stea, exclamă deodată, sufletul lor frământat de fior. O clipă de tăcere stăpânea obscuritatea sălii, fulgerată parcă de argintul acestui fior. O dulce violență de însuflețire a vântului, legănă pe frunțile înmarmorate de paloaria lunii, un mare evantaliu de umbră, dantelat cu arabescuri de lumină. Liniște deplină!... Dormeau? Nu. Se lăsau numai robite acelei seducții de noapte instelată, cu sufletul cutremurat de un gingaș extaz de înăntare... Pe geamuri adierea năvălia ca un fluviu de unde sonore, lovindu-le în față cu mireasma ei de fructe coapte.

Și regina plutea nu mergea... continua Doamna basmul din seara trecută. Și o însoția de aproape ceata ei de stele și luceferi. Acolo, departe spre fund de zare albastră, sub tremurul de raze al stelelor, era satul lui Zamfircă, prietenul florilor. Zamfircă dormea în grădină în murmurul florilor, în șoaptele frunzelor și în târăitul somnoros al grierilor. Alături trei cireși în floare îi atingeau obraji, cu ramurile lor de neauă. Și ingeri albi cu flori în brațe, îi veniau să-i străjuiască somnul. Zamfircă îi mângăia cu mâna, primia florile și le mulțumia de daruri și le mulțumia de prietenie. Dar de ce tresar deodată? În grădină nu se auzea decât pasul vântului, călcând pe iarbă și pe flori... Ce vedeau? Ah! ce trumos; Ce minune! Ce strălucire! exclamă ingerii înflorați. Uite se deschide orizontul! Uite cum coboară pe geana aurie a zării, o prea frumoasă zână! Regina florilor, regina florilor, ea este strigară ingerii, cu bucurie. O clipă stătură înmărmuriți. O lumină mare le lovia pleoapele. Chipul reginii strălucea puternic, ca și o flacăra de pietre scumpe. Ia priviți, dar ce e? O nemaipomenită minune! Florile de prin grădină în cântece de șoapte îi ieșiră întru întimpi-

nare. Ba chiar cireșii plin de cântece, de priveghietori, alergară să-i împodobească ceata, cu făptura lor de neaună. Săruturi albe de petale, în semn de bun venit, se împrăștiau în bătaia risipitoare a vântului. Și vântul moale ca o răsufolare, i le îngrămădia pe umeri și pe piețele ei mătăsoase. Iată-o aproape cu vestmintele ei de zăpadă, cu pletele ei lungi de aur și cu ochi albaștri de cicoare în mijlocul ingerilor la căpătiul dlui Zamfirica. Il mângăia cu mâni ușoare ca de abur și îi vorbea cu o voce mai dulce ca un murmur. „Ține acest dar pentru tot ce ai făcut de bine surioarelor mele flori și floricele! În această sticlă mică e sufletul unei flori pe care tu ai scăpat-o dela moarte. Oridecâte ori o vei deschide și vei respira parfumul ei te vei simți tot așa de fericit ca și aceia floare, pe care tu ai stropit-o, în zilele cu soare și zăduf. Tu ai făcut un bine acestei flori și iată că ea ți-l va reîntra. Faci bine, aștepti bine! Cu aceste ultime cuvinte ea își luă sborul spre poienile și dumbrăvile satului. Stele și luceferi îi dansau în urmă și înainte.

Și povestea continua. Vorbele se fulgerau și se întretăiau, scăpărând frumuseți de curcubeie. Fetifele ascultau ca sub stăpânirea unei hipnoze de vrajă. Simțiai ceva transfigurat, o înaripare o vraje de irgerire a sufletelor, o giuvaergisire a simțurilor și a gândurilor.

Povestea s'a sfârșit. O clipă de tăcere adâncă, făcea să se audă zefirul murind în grădină și ușorul plin al sufletelor lor, înfiorându-se de o subtilă comuniune mistică.

Și în fiecare seară Doamna broda pe pânzele închipuirii lor înfiorate festiul de frumuseți multicolore, al basmelor cu lumea lor de feerie și încântare. În fiecare seară sufletelelor se apoteozau, de luminile crepusculare ale unei vieți de vis, de perfecție și de virtute.

Intr'o colonie școlară de copii din familii nevoiașe, obiectul celor mai serioase îngrijiri din partea personalului de supraveghiere, trebuie să fie alimentația. Numai un stomac bine nutrit, poate să filtreze spiritului multe și bogate impresii de divertisment paradiziac. Ori toate exigențele asupra acestui punct, au fost pe deplin realizate. Problema alimentației fiind rezolvată până în ultimile ei consecințe materiale, tot acentul a fost pus pe grija de a duce până la cea mai înaltă culme, posibilitatea de a-și însuși limba românească. Și într'adevăr, Doamna a împins lucrurile pe o consecință rodnică, în ceiace privește această chestiune, atât de inevitabil tangentă; problemi nostre naționale. A fost cât se poate de fericită inspirația care a călăuzit-o spre locurile noastre, cu o populație sută la sută românească. Cum era natural, elevele noastre se împrieteniră cu cele de la oraș, prilejuindu-le ocazia să poată face cât mai multe exerciții de armonie jatină.

Meritul de a fi creiat o latură națională în problema coloniei școlare alătura de zeloasa solitudine pentru cele mai mici trebuințe ale elevelor dsale, conduc la definiția superioară a acestui exemplar de umanitate, care-și face din apostolatul său o condiție de exaltare a bunătații și de dragoste pentru suferință. E tocmai ceiace aduce o frumusețe trecătoare acestui velea, în care cei mai mulți, se nasc cu darul unei epiderme refractare oricărui efort, ce nu spânzură de prețul ființei sale o vizibilă decorație de merit. Sforțările, meșteșugul răbdării și a stăruinții puse în slujba altruismului uman, sunt aici de o așa dimensiune, încât ar încovoia de respect, chiar și peste scepticii cei mai refractari. Nu facem nici un compliment; ar fi de prisos când realitățile sunt atât de elocvente.

Gh. Tudor.

Modeste contribuțiuni pentru determinarea memoriei. 7. Memoria generală

În numărul 4 al acestei reviste, din Aprilie 1933, în cuprinsul articolului introductiv care precede experiențele mele pedologice, am afirmat că după determinarea memoriei tactile, voiu încerca să determin memoria textuală. În paranteză am dat următoarea explicație: «aici voiu încerca să cristalizez un test general, cu ajutorul căruia să determin memoria generală, prin diferitele memorii parțiale; iar mai târziu voiu încerca să compun un alt test general, cu ajutorul căruia să determin inteligența (funcțiunea în sine) prin cele patru facultăți ale sale: memoria, atenția, imaginație și judecată, — pe care să-l camuflez în așa fel, ca să fie interpretat cu ajutorul observării, ori de câte ori copilul se manifestă real».

Mu mi-am putut ține făgăduința, întrucât m'am detașat din Minișel imediat după determinarea memoriei tactile. Totuș, îndrăsnesc să mărturisesc că idealul pedologic de care voiu căuta să mă apropii zi de zi în cursul carierii mele dascălești, este cel cuprins între semnele citării de mai sus.

Toate experiențele săvârșite până acum — pe cari nu le pot socoti decât încercări, dibuirii prin întuneric, — mi-au luminat întru câțva drumul.

În articolul de față, voiu înfățișa cititorilor memoria generală a foștilor mei elevi din Minișel.

Trebuie să mărturisesc că și de astă dată am întâmpinat în cale un obstacol destul de serios: felul cum trebuiesc contopite cele șase memorii parțiale, pentru a-mi da memoria generală a fiecărui elev.

La început am crezut că obstacolul este foarte ușor de înlăturat.

Nimic mai simplu: adun toate memoriile parțiale, împart suma la 6 (numărul lor) și câțul obținut este memoria generală a fiecărui elev.

În acest sens am și întocmit un tablou al memoriei generale.

După alcătuirea acestui tablou, meditănd mai adânc asupra problemei, am ajuns să adopt altă soluție: am făcut media tuturor experiențelor vizuale, auditive și tactile. Apoi am împărțit la trei și câțul este memoria generală a fiecărui elev, care diferă de cea obținută după primul procedeu.

Memoria generală a tuturor elevilor experimentați, calculată după cea de-a doua soluție, este înregistrată în

1. Tabloul memoriei generale.

Aprecierea rezultatului. (notele)		Clasa	Vârsta în ani	Clasificarea memoriei tactile	Clasificarea generală.	Aprecierea rezultatului. (notele)		Clasa	Vârsta în ani	Clasificarea memoriei tactila	Clasificarea generală.
Băieți	Fete					Băieți	Fete				
9.40	—	VII	12	1	1	—	7.27	IV	11	22	24
8.93	—	VI	12	9	2	—	7.26	I	8	17	25
8.80	—	VII	13	8	3	—	7.23	I	8	28	26
—	8.44	IV	11	5	4	—	7.19	I	9	25	27
8.28	—	VI	14	2	5	—	7.15	III	10	34	28
—	8.27	I	8	4	6	7.15	—	V	13	39	29
—	8.25	I	9	12	7	7.14	—	II	9	18	30
—	8.15	III	10	30	8	—	7.07	II	10	26	31
8.15	—	II	9	6	9	—	6.99	II	9	38	32
—	8.14	II	9	10	10	—	6.96	II	9	41	33
8.13	—	V	13	21	11	—	6.87	III	11	40	34
—	7.97	IV	11	13	12	6.84	—	IV	11	19	35
7.89	—	VI	14	24	13	6.79	—	I	8	32	36
—	7.89	III	10	31	14	6.76	—	I	8	29	37
7.80	—	III	11	3	15	6.69	—	I	8	14	38
7.69	—	VI	12	7	16	6.67	—	I	8	35	39
7.69	—	VI	14	36	17	—	6.67	II	11	27	40
7.69	—	III	11	11	18	—	6.61	I	8	37	41
7.56	—	II	9	20	19	6.31	—	I	8	43	42
7.49	—	IV	13	33	20	6.21	—	II	9	42	43
—	7.41	I	8	23	21	5.93	—	I	9	44	44
7.40	—	II	10	16	22	5.35	—	I	9	45	45
7.38	—	V	12	15	23	5	—	I	9	46	46

Vor urma observațiuni și concluziuni generale.

Iosif Mariecov.

IV. Valoarea de actualitate a pedagogiei lui Dr. Giorgiu Popa.

Dintru început am spus, că „*Merinde dela școală*” nu este o lucrare sistematică de pedagogie teoretică, ci o colecție de lecțiuni puse în condeiul unui școlar, care zi cu zi își face notișele sale. „*Merinde*” are deci o formă, care la unii filosofi și pedagogi, ca *Locke*, scuză contrazicerile ce obvin în tratarea unor probleme — de ex. problema educabilității —¹⁾ iar la alții, ca *Pestalozzi*, îngreunează aprecierea critică a pedagogiei și activității sale²⁾.

Totuși „*Merinde dela școală*” deși fără pretenție de operă științifică, ne-a permis, cu destulă înlesnire, adunarea într'un sistem a ideilor pedagogice ale eruditului pedagog arădan. Aceasta înseamnă că opera dânsului a fost bine gândită și în chip iscusit adusă în legătură cu necesitățile vremii și ale poporului românesc din fostul stat Ungar. Scopul cu care a fost scrisă „*Merinde*” îl aflăm în dedicația ce o face autorul la începutul lucrării către „*Ilustra familie de Mocioni*”³⁾

„După îndemnul vostru se înșirară aici în carte, *idel și cugete, candelile modeste pe cărarea naționalității.*

„*Mulțumind pentru onoarea că m'afl învitat la operă. Vă rog să cereați, dacă am înșirat bine: limba și religiunea, virtuți străbune, tradițiuni și dă-tini de cultură națională și religioasă, dorul la învățătură, nizuința la progres.*

„Intențiile voastre au sborul lor propriu. Dacă nu le-am răspuns deplin, scuzaji: odată că sunt modeste ale noastre puteri și apoi că nu scriu „din călimă”-ă, scriu din inimă, și aceasta manieră consumă”.

Trezirea dorului de învățătură și progres, păstrarea și cultivarea limbii, legii, virtuților a tradițiilor și datinilor strămoșești, fu deci scopul scrierii acestei lucrări. Și iată cum este primită de contemporani:

1. *Dr. Dimitrie Horvai*⁴⁾ profesor la liceul Traian din Turnu-Severin, anga-

¹⁾ G. G. Antonescu: *Istoria pedagogiei*, pag. 89.

²⁾ Dr. Baló Iózsef: *A nevelés története*, pag. 127.

³⁾ *Merinde*, pag. 3.

⁴⁾ A fost profesor de limba și literatura română la Institutul ped — teologic din Arad în anii școlari 1885 — 86 — 1888 — 89. În anul școlar 1889 — 90 funcționează la liceul din Brad. În vara anului 1890 trecu în România și ocupă catedră la liceul „Gheorghe Lazăr” din București, la gimnaziile din Galați și Roman iar din anul 1900 la liceul din Turnu Severin, unde în două rânduri a fost și director. Aici a muncit aproape două decenii, făcând parte din pleiada acelor dascăli ardeleni, cari prin cinste, muncă și modestie au creiat nume bun Ardealului. (Dr. T. Botiș: *Istoria școlii normale....* din Arad.)

jându-se colaborator la revistă, „Școala Secundară“ îi cere, la 3 Maiu 1903 lui Ioan Tuducescu, fost învățător în Lipova, rudă cu Giorgiu Popa, „Merinde dela școală“ a acestuia, spunând că și-ar începe activitatea de colaborator cu un articol despre în vecl neuitatul Dr. Giorgiu Popa crezând, că face prin aceasta un serviciu real școlai, dacă-l va putea face cunoscut pe acela al cărui cel mai mare defect a fost că nu a prea căutat să se facă cunoscut.

2. Preotul și scriitorul Alexandru Muntean a lui Vasile scrie, cu ocazia morții lui Dr. Giorgiu Popa în a sa „Elegie la moartea distinsului și eruditului bărbat al națiunii“¹⁾.

El tată bun junimii cum rar aflăm în lume,
Merindea dela școală ne-a dat-o s'o iubim.
Dintrânsa cinstea muncii și-a neamului bun nume
Prin limba dulce-a mamei avem s'o moștenim.

3. Iar învățătorul din Arad Nicu Stejărel (Nicolae Ștefu) scrie în „Cunună de jale pe mormântul lui Dr. Giorgiu Popa“²⁾

Tu scumpă școală română!
Tu jelește-l neîncetat
Cât el a trăit în lume
Pentru tine s'a luptat,
El ți-a dat „Merinde“ bună
Tu dă-i în schimb o cunună.

4. Președintele curții de apel din Cluj Dl. Dr. Ioan Pop, într'o scrisoare adresată Părintelui Dr. George Ciuhandu, la 24 Ianuarie 1934 scrie: „Am păstrat cu multă pietate și am recitat de multe ori, cu mult dăclie sufletesc „Merindea dela Școală“.

5. Fostul meu profesor Dl. Ioan Costa, într'o scrisoare din 20 Februarie 1932, îmi scrie, între alte informațiuni cu privire la Dr. Giorgiu Popa, pe care l-a cunoscut mai de aproape și următoarele:

„Dr. Giorgiu Popa deveni celebru prin anul nouăzeci, când apăru cartea „sa „Merinde dela școală.

„Cartea aceasta era un fel de localizare a cărții celebre italiene: „Cuore“ a lui Edmondo de Amicis. Efectul cărții a fost enorm. Invățători „și elevi încep a citi tot mai mulți și și poporul de rând chiar. Nivelul „este inferior celei a lui Amicis. Foarte natural, a fost și era cu totul „alta ideologia unui elev italian și a unui elev român din munții B horului, „cela conștient ahtia după libertatea națională, al nostru visa de scăparea „din asuprirea-i socială, neclară nici aceasta.“

1) Tribuna Poporului Nr. 120 - 1897.

2) Tribuna Poporului din 28 Iunie — 10 Iulie 1897.

Respectând aprecierile de mai sus, în interesul adevărului, ne permitem a evidenția și un alt raport între „Merinde dela școală” și „Cuore”: acela, pe care îl vedem noi, în baza cercelărilor făcute tocmai în urma aprecierilor amintite.

De o localizare pur și simplu, nu poate fi vorba. Am face o nedreptate autorului Dr. Giorgiu Popa, dacă am admite așa ceva. Sunt, ce e drept, localizate următoarele bucăți: Camarazii mei, Băiatul calabrez și Micul patriot, pe cari le aflăm în „Merinde” sub titlurile: Conșcolarii mei, Baiatul din Tofaleu și Moșul cu vase. Restul conținutului „Merindei” este original.

Dar față de această mică concordanță a acestor două opere, găsim între ele o foarte mare deosebire, în ce privește intenția cu care au fost scrise.

„Merinde dela școală” a fost scrisă pentru popor, pentru răspândirea culturii în popor; aceasta reese, în afară de conținut, chiar și din titlul lucrării¹⁾. Tot așa, intenția cu care a fost scrisă lucrarea lui Edmondo de Amicis reese iarăși din următorul titlu: „Cuore, ce simte inima copiilor”, carte pentru copii, apoi din faptul, că a și fost introdusă drept carte de citire în toate școlile primare din Italia, Franța, Spania, Elveția, Germania și numită: „Comoara copiilor”. Despre rostul ei I. Popescu Băjenaru în „Indemn către toți” din ediția IV spune, că această operă — Cuore — este valoroasă din următoarele puncte de vedere: 1. pentru folosul ce-l pot trage din citirea ei copiii, 2. adulților le ar ajuta citirea, la înțelegerea mai clară a sufletului copilăresc, pe care în acest caz, am ști să-l sfătuim mai rațional, în fine 3. ajută adulților și la studiul propriului lor suflet copilăresc.

Deci, pentru a face o comparație, „Merinde dela școală” are de scop luminarea poporului — pe baza principiilor depuse în ea, vedem o întreagă organizație școlară, — pe când „Cuore” are de scop educația copiilor și cunoașterea sufletului copilăresc. „Merinde” este în primul rând instructivă, „Cuore” este mai mult educativă.

Această deosebire de intenții a celor doi autori, credem că ne înprețățește a atribui autorului „Merindei”, lui Dr. Giorgiu Popa, originalitatea punctului de vedere, specific necesităților noastre românești, chiar dacă câteva piese le-a localizat, sau chiar dacă va fi fost inspirat și din opera italiană.

În afară de puținele constatări rămase în scris despre valoarea lucrării „Merinde dela școală”, la care am putut ajunge, dovadă de efectul ce a produs aceasta în viața școlară dela noi, mai este încă însași organiza-

¹⁾ „Merinde dela Școală sau învățăături pentru popor”.

fla internă a oricărei școli confesionale bune din nainte de războiu. Citind „Merindea”, îmi reamintesc întreagă viața mea de elev de curs primar, care s'a deslășurat întru toate conform celor descrise în „Merinde”. În locul lui Eugeniu Umbrianu îmi închipuiam pe fostul meu învățător Ioan Micoroiu, care ca aproape toți contemporanii săi, a fost adânc influențat de ideile șefului lor : Dr. Giorgiu Popa.

Prin urmare scopul pentru care s'a scris „Merindea” a fost realizat. Iar această realizare este cea mai mare răsplătă ce o poate obține un om pentru munca sa.

Credem, că acest fapt — realizarea scopului urmărit — ne-ar putea scuti de alte aprecieri. Totuși pe lângă mărturia acestor aprecieri contemporane, cari într'o măsură oarecare pot fi subiective, privim „Merindea” și cu obiectivitatea unui studiu făcut pe bază de documente, cari pot fi controlate oricând.

Din acest punct de vedere privită „Merindea” constatăm că :

1. „*Merinde dela școală*” este elaborată în deplina conștiință a unei lucrări, care avea să dea directivele necesare unei întregi opere de organizare a învățământului românesc din aceste părți : ținând seamă atât de principiile dirigitoare ale unei pedagogii reale, cât și de posibilitățile de adaptare a acestora la împrejurările între cari aveau să fie aplicate. Iar ca o consecință naturală a acestei armonii între cugetare, și realitate ni se înfățișează faptul, că problemele sulate în „Merinde” au prins rădăcini adânci și trainice, devenind în scurtă vreme realități în pedagogia și în viața noastră culturală.

2. Sistemul pedagogic, cum a putut fi prins din lecțiunile scrise în vederea altui scop, poate fi susceptibil de diferite critici mai ales după atâta vreme. Unele probleme de ex. nu sunt destul de amplu dezvoltate, cum este „Empirismul”, ceea ce credem nu detrage din valoarea lucrării, *destinată a fi o carte de învățatură pentru popor* și nici decum un tratat de pedagogie filozofică. Din potrivă tocmai în aceasta vedem noi marele merit al autorului, că în lecțiuni, diferite în ce privește conținutul lor și menite a servi drept învățatură pentru popor, ne dă posibilitatea să cunoaștem concepția pedagogică de care a fost condus în activitatea sa de organizator și îndrumător al învățământului românesc de atunci.

Revenind asupra singuraticelor probleme, sub raportul aprecierii valorii lor de actualitate, tragem următoarele concluziuni :

1. Părerea lui Dr. Giorgiu Popa în chestiunea *educabilității*, aslăzi nu mai este împărtășită de pedagogi, dar în cursul istoriei ea a fost susținută de oameni de valoare. Iar faptul, că din lecțiile adunate în „Merinde” putem constata părerea lui în privința educabilității, ne dovedește că avem de lucru cu un om, care știa ce vrea.

2. *Idealul educației* nu-l fixează având în vedere individul izolat, ci, ca un organizator al învățământului unui popor asuprit, a cărui singura armă împotriva asupritorului este solidaritatea națională-religioasă, îl fixează, ținând seamă de raportul dintre individ și societate (națiune) și aceasta este în deplin acord cu vederile pedagogiei de azi. Vrea prin individ să transforme societatea. Idealism pedagogic.

3. Rolul *factorilor educației* îl precizează foarte bine¹⁾. Remarcăm aici importanța ce se dă colaborării familiei cu școala

4. *Momentele psihologice*, cari au putut fi precizate²⁾ și dintre cari unele sunt reluate în pedagogia contemporană de pedagogi cu autoritate³⁾, precum și în genere năzuința educatorilor de a se conduce în activitatea lor după legile sufletului copilăresc, a deveni conștii de munca lor științifică, încă sunt deziderate ale pedagogiei din zilele noastre.

5. *Corelațiunea obiectelor de învățământ*, prin aprofundarea mai mult de „Centrele de interes” decât de concentrarea lui Ziller, încă ne arată, că gândirea pedagogică a lui Dr. Giorgiu Popa a fost pe drumul cel bun. Și tot așa ni se prezintă și în privința „Localismului educativ”.

6. Dacă în „*Procedarea în învățământ*”⁴⁾ n'am putut remarca forma interogativă sau activă și dacă în tot cuprinsul „Merindei” n'am găsit o lecție de intuiție⁵⁾, nu putem acuza pe autor de nesocotirea acestor cerințe ale pedagogiei, deoarece în „*Pianul de învățământ*” dela 1877 am constatat, că are părerea corectă atât asupra formei interogative, cât și asupra intuiției și că insistă chiar asupra respectării principiului activismului.⁶⁾

7. *Educația religioasă, morală și națională*, în școlile conduse de spiritul pedagogic a lui Dr. Giorgiu Popa, erau mai mult ca principii, erau fapte trăite. Ele formau crezul școlilor naționale și confesionale de pe atunci, fapt demn de a fi imitat și azi în școlile noastre de toate gradele. Metodele noi, pe cari le introducem, și trebuie introduse în învățământ și educație, să nu distrugă aceste principii, cari realizate sunt tot atâtea forțe de viață ale popoarelor, ci ele trebuie să ne înlesnească realizarea lor prestând cel mai mare randament posibil și adaptat vremurilor în cari trăim.

8. Conform idealului educației, fixat în lecțiile din „Merinde”, procedează metodic la *strângerea legăturilor dintre individ și societate*. O ve-

1) Vezi pag. 8 - 11.

2) Vezi pag. 12 - 17.

3) Vezi pag. 13 și 15.

4) Vezi pag. 21.

5) Merinde conținea ziarul unui școlar din școala superioară.

6) Pianul de învățământ dela 1877 pag. 42.

dem aceasta în îndrumările ce le dă copiilor cu privire la alegerea prietenilor¹⁾ apoi în educația mutuală²⁾ și în educația femeii³⁾. Acest fapt încă ne arată pe pedagogul conștient, de care școala românească are mare nevoie și azi.

9. Un foarte puternic mijloc de conservare a noastră ca neam, a fost fără îndoială și *mândria de origina noastră romană*, care am văzut, că a fost foarte mult accentuată în „Merinde“, iar de aici transplantată prin sufletul dascălilor în sufletul generațiilor tinere

10. Despre *educația cetățenească* am spus, că propriu zis, în „Merinde“ nici nu se vorbește. Acest fapt dovedește, poate mai mult, că opera pedagogului nostru corespundea unei necesități reale, ba chiar am putea spune că este expresia aspirațiilor culturale ale poporului român, care ne având, pe aceea vreme, patria sa, cum ar fi dorit-o, n'a avut nici în pedagogia sa, norme de educație cetățenească și mai ales patriotică!

11. Mai menționăm la acest loc încă o problemă deosebită de corespondența ei din zilele noastre, anume: În „Merinde“ se precizează foarte explicit două feluri de a trata pe școlari⁴⁾. Dacă astăzi așa ceva se subînțelege pe ici pe colo, mai mult neolical, nu aflăm însă atât de categoric susținută teoria celor două feluri de tratamente. Din potrivă pedagogia modernă, în baza considerațiilor psihologice, preconizează un tratament plin de iubire față de toți copiii. Problema în forma ei de azi, prezintă o evoluție față de cea din „Merinde“. Situația respectiv realitatea e însă de așa natură, încât credem că nu ne putem pronunța categoric împotriva problemei în felul cum e depusă în „Merinde“. Și ca dovadă a acestei credințe a noastre ne permitem a strecura aici o constatare, empirică ce e drept, dar destul de frecventă a oamenilor de școală, anume că atât în școlile primare, cât și în cele secundare progresul în studii și conduita copiilor este în raport invers cu vârsta lor.

Oare n'ar fi mai bun tratamentul din „Merinde“ pentru cursul superior?

Dr. Giorgiu-Popa, într'o problemă îndoielnică amintită deja de noi⁵⁾ se provoacă la următorul argument: . . . „Și despre aceasta e dispută mare. Dar în faptă s'a lămurit și astăzi invităm doctrina să primească adevărul faptelor“. Acesta este și azi metoda pentru verificarea chestiunilor sulate de pedagogia teoretică, precum și controlarea valabilității acestor probleme asupra cărora prin observație și practica empirică nu ne

1) Vezi pag. 12: Dezvoltarea simpatiei

2) Vezi pag. 29.

3) Vezi pag. . . . 31.

4) Vezi Procedura în învățământ pag. 23

5) Vezi pag. 3—4.

putem clarifica pe deplin. Înțelegem prin „fapta“ la care se provoacă autorul nostru, experimentul și suntem de părerea, că problema celor două feluri de tratamente trebuie încă studiată pentru o clarificare a ei în general respectând bineînțeles principiul individualizării educației și a învățământului.

12. *Organizația și administrația școlară* așa după cum le-am aflat în „Manducere“ și cele două „Planuri“ de învățământ, constatăm numai că formează opera lui Giorgiu Popa, care a introdus în învățământul românesc, până la el provizoriu, reguli de stabilitate, cari asigurară puntea spre progres și că ele au fost bine apreciate de contemporanii cei mai competenți, ca primele lucrări de acest fel în eparhia Aradului, precum și faptul că ele au fost realizate aici, ba unele din ele s'au generalizat chiar pentru întreagă mitropolia Ardealului.

Dar în afară de aceste constatări, de interes mai mult local, trebuie să mai evidențiem marele merit al autorului în ce privește introducerea Științelor fizico-naturale deja în Planul dela 1877, în conformitate cu care a scris Fizica șe, de care ne-am ocupat. Inșă meritul de a fi introdus la 1877 Științele fizico-naturale între obiectele de învățământ primar, devine mai evident, iar *spiritul de pedagog prevăzător a lui Dr. Giorgiu Popa, care știa să armonizeze gândirea cu realitatea* ni se impune și mai mult, dacă facem în privința aceasta o comparație, cu școalele primare din vechiul regat, din acel timp, cari au avut o libertate de dezvoltare mai mare sub toate raporturile.

Iată ce ne spune în aceasta chestiune Dl. Iosif I. Gabrea¹⁾: „*Cât de puțin s'a înțeles rostul școlii primare în pregătirea pentru viață — mă gândesc la școala rurală în primul rând — se vede și din faptul că până la 1893 Șt. fizico-naturale, ca obiect de învățământ au lipsit complet din programa școlii primare (excepție programa din 1883).*

„*În programa școlii rurale dela 1891 de ex. în timp ce simpla enumerare a chestiunilor de gramatică, ocupă nu mai puțin de 5 pagini, Șt. fizico-naturale nici nu figurează ca obiect de învățământ.*”

13. Dispoziția, contrară individualizării educației și învățământului²⁾ și care s'a motivat mult timp, chiar și după Dr. Giorgiu Popa, cu sărăcia poporului, în timpul elaborării primului plan de învățământ (1877) se mai poate motiva, credem cu drept cuvânt, și cu lupta ce se da contra analfabetismului și dorința de a vedea cât mai mulți cărturari în sinul poporului nostru, care era considerat, din partea dușmanilor, ca popor incapabil de cultură și civilizație.

¹⁾ Rev. gen. a învățământului Nr. 5-6 1934: Modificarea programei învăț. primar, pag. 187.

²⁾ Vezi pag. 37

14. În ce privește *manualele școlare* ale lui Dr. Giorgiu Popa — cari în afară de Fizică, despre care am spus, că făcând abstracție de limbă, ar putea fi utilizată și azi — deși poartă în sine caracteristica vremii — forma catichetică, expunere în formă de rezumate (istorie), — totuși publicarea lor ne arată pe omul, care își desăvârșește opera în toată complexitatea ei.

Ba de altă parte chiar așa cum ni-se prezintă, observăm, cum e de ex. forma de expunere a manualului de Drept, un progres, față de forma catichetică obișnuită și întrebuițată chiar de autor ceva mai înainte, în Istoria biblică. Iar în „încheerea“ dela sfârșitul manualului de Fizică preconizează foarte lămurit idealul activ, pecăt se poate realiza în cursul primar, unde curentul clasicist e înlocuit prin religie.

15. Ca un corolar al operii sale apare grija pentru intensificarea culturii în popor, pe care încă o încredințează învățătorilor, întâi prin cointeresarea poporului pentru școală, apoi prin Casele școlare de economii, prin Reuniuni și Conferințe învățătoresți, cari în ultimul timp — înainte de războiu — ajunseră a fi puternice manifestări culturale și naționale¹⁾ precum și prin Biblioteci populare și Coruri vocale pe seama sătenilor²⁾.

* * *

În baza acestor concluziuni ne putem da seama ce a fost Dr. Giorgiu Popa pentru școala și învățământul românesc din eparhia Aradului. A fost un *pedagog organizator*, pentru că a știut să armonizeze, în chipul cel mai norocos, cugetarea cu realitatea.

Principiile după cari s'a condus sunt sintetizate în „Merinde“ în modul cel mai clar posibil și realizate în celelalte lucrări practice ale lui: „Manuducere“ și „Plan pe învățământ“.

Încrederea mare ce-a avut-o în puterea educației, l-a dat căldura și însuflețirea care l-a condus în toată opera sa de pedagog organizator și i-a mai dat și tăria necesară de a putea fi în toate problemele, a căror necesitate o simția școala românească, *promotor și realizator*, totdeauna având în vedere idealul ce și l-a fixat: *perfecțiunea individului ca membru a națiunii sale*.

Sfera sa de activitate — eparhia Aradului — a fost prea îngustă, iar avântul sufletului său — limitat într-o ierarhizare oficială, ca acest om de școală să poată ajunge alături de marii pedagogi — reformatori, pentru că fără îndoială avea capacitate.

¹⁾ Vezi I. Moldovan f. insp. școlar: Din viața școalelor românești și Școala Vremii Nr. 8—9/932 și 1—2/933.

²⁾ Vezi pag. 35.

Lecție practică

Planul

lecției „model” ținută la *cânt*, cu elevii de clasa III-a și a IV-a, a școlii de aplicație de pe lângă școala normală de învăț. Arad, în ziua de 20 Septembrie 1934.

- a) *Lecția recapitulativă* (de ascultat) Căntece învățate anul trecut.
- b) *Lecția progresivă* „A ruginit frunza din vii”.

Schița.

A. *Partea I a orei.*

- a) *Preocupări disciplinare.* Se caută acapararea atenției copiilor și se cere ca fiecare, să ia poziția convenită în bancă.
- b) *Lecție indirectă,* — nu e cazul.
- c) *Lecție recapitulativă* „Se repetă un cântec învățat”.

B. *Partea II a orei.**Lecția progresivă.**Pregătirea.*

Se face o convorbire cu elevii asupra cântecelor învățate de ei. Prin legătură de idei discut cu elevii despre anotimpul toamnei și din convorbirile asupra conținutului „bucății” de cânt, scot versurile cu ei, așa ca să pară, că noi pregătim versurile.

Predarea.

1. Spun elevilor, că porzloara aceasta se cântă.
2. Le cânt toată bucata, ca să aibă ideea totului.
3. Le cânt și cu vioara (armoniu) melodia.
4. După ce le cânt strofa I de mai multe ori, copiii mai buni vor fredona și ei cântul cu mine.
5. Voi pune pe rând elevii să cânte și individual, bine înțeles câțiva dintre cei mai buni.
6. Voi cânta cu toți copiii strofa I.
7. La fel voi proceda, cu strofa II-a.
8. Pe urmă vom cânta ambele strofe, adică întreg cântul.

Rezumat.

1. Se repetă cântul întreg.
2. Se observă nuanțarea cântului.
3. Eventuale observații de execuție corectă și melodioase.
4. Se precizează esteticismul cântului.

Aplicarea.

Se mai repetă cântarea. Se dă copiilor să desemneze ce vor din conținutul cântului. (O scenă cu pasările călătoare, sau viță de vie cu struguri etc.)

Plan dezvoltat.

A. Partea I a orei.

a) *Preocupări disciplinare.* Toți copiii sunt atenți la mine. Școlarul stă atent și cuminte în bancă.

b) *Lecție indirectă* nu am, lucrez cu ambele clase.

c) *Lecție recapitulativă.* Se cântă „Latina Gintă“. (ca repetiție)

B. Partea II-a orei.

Lecția progresivă: A ruginit frunza din vii.

Pregătirea.

Copii, voi ați mai învățat și alte cântece. Care sunt acelea? (Spune X) Mai departe Y. etc. Ce ni se spune în cântecul „Ginta Latina?“ Prin urmare ce putem spune despre unele cântece? Unele cântece sunt patriotice, ne vorbesc despre strămoșii noștri, altele despre vitejii noștri etc. Dar, în ce oră cântăm noi copii? Unde am cântat noi acum? Când am început școala? (în 17 Septembrie) Luna Septembrie din ce anotimp face parte? Ce ocupații au oamenii toamna, mai ales cei care lucrează la câmp? Și ce fac ei lucrând, ca să mai uite de oboseală? Ați spus, că unii culeg strugurii. Dar unde se fac strugurii? Ei copii toamna când te uști prin vie, ce mai observi (frunză îngălbenită căzută pe jos). Dar frunzele îngălbenite cu ce se aseamănă? Fac comparație între o frunză vestejită și îngălbenită și un fier ruginit, spre a putea scoate noțiunea comparativă de: „frunze ruginite“.

Ei, dar câmpul cum ni se pare toamna? (pusti). Mai sunt lanuri de grâu? Dar rândunicii? (Au plecat.) Nu-i așa copii, că noi am putea spune frumos lucrul acesta cam așa:

A ruginit frunza din vii

Și rândunelele — au plecat,

Cum spuserăm că sunt holdele sau lanurile și câmpul? (pustii)

Dar ce credeți, pe la sate se mai fac „hore“ pe afară? Va să zică, putem continua versul nostru spunând:

Pustii sunt lanuri și câmpii,

Pustii sunt horele din sat...

Tot așa voi proceda și mai departe, spre a scoate versurile și din strofa II-a.

Fac o mică pauză și execut morișca, spre a înlătura eventuala oboseală, ce ar influența atenția copiilor...

Anunțarea.

Ei copii, poezioara aceasta se și cântă. Vreți s'o învățăm (să o cântăm)?

Predarea.

Atunci ascultați v'o cânt eu odată, băgați bine seamă și fiți atenți, să

o putem învăța cât mai repede. (Cânt: „A ruginit frunza din vii” conform notelor de mai jos). Copiii vor memoriza bucata odată cu cântul, fiind scoase cu ei strofele, așa că e de ajuns de explicată.

A ruginit frunza din vii

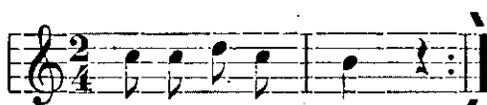
Cântec popular.



I A ru - gi - nit, frun za din vii, Și rân - du - ne - le - leau
Pus - tii sunt la - nuri și căm - pii, Pus - tii sunt ho - rele



ple - cat)
din sat) Tra la la la la la la la la la la la la la



la la la la la.

II.

Când primăvara va veni
Și rândunica va sosi.
Atunci butașii, de prin vii
Vor inverzi vor înflori
Tra, la, la, la, la, la, la, etc.

Notă: După ce se cântă primele două rânduri din strofe, urmează celelalte două, pe urmă: Tra, la, la, la... repetită.

Mai cânt odată, toată bucata. Pe urmă o cânt și cu vioara, și începem s'o învățăm fragmentar. Prima dată strofa întâi. După ce prind copiii vor fredona și ei. Pun să cânte cu mine pe unul care văd că a prins mai bine melodia. Volu pune și pe alții, să cânte individual. După strofa întâia vom învăța strofa II-a etc.

Rezumat.

Cântăm de mai multe ori cântul întreg.

Vă place copiii cântecul acesta? Ce se spune în acest cânt? Ce fel de pasări sunt rândunelele? (folositoare). Cum trebuie să ne purtăm cu ele.

Aplicarea.

Vom mai cânta, cântecul. Copiii, veți desemna în caletele voastre de desen, ce veți vrea, din cuprinsul cântecului „A ruginit frunza din vii”. Iar pe acasă să-l mai repetați (cântați) căci ora viitoare vom învăța și partea II-a, a cântecului acesta.

Preocupări metodologice și educative în cursul lecției.

A. Educația intelectuală.

S'au dat copiilor noțiuni noi. Deasemenea noțiuni poetice ca: „frunze reglate“ etc. În cursul lecției li s'a răscollit idelle apercetive, exercitând funcțiunile: memoria, imaginația, etc. Intărind astfel, complexitatea intelectului. Coplii au fost activi cu intelectul; a fost respectat și principiul intuitiv, prin intuirea tabloului cu rândunelele și a butașilor de vița de vie (în natură).

B. Educația sentimentelor.

S'a făcut prin cultivarea sentimentului superior altruist, redeșteptând iubirea față de animale: precum și dragostea și datoria față de muncă. S'a redeșteptat sentimentul „mlei“ față de rândunelele călătoare și sentimentul estetic.

C. Educația voinței.

Voința elevilor s'a cultivat indirect prin însuși învățarea cântecului direct prin supunerea voltă la cântul individual, și prin desemn.

Deasemenea deprinderea de a se delecta cu cântul pe acasă, deschide un nou drum în voința copiilor.

D. Educația fizică.

Prin exercițiile din pauza de mijloc a lecției, am evitat înclinarea spre moleșire sau oboseala elevilor. Prin deschiderea ferestrelor aerul din clasă în tot cursul lecției a fost curat. Deasemenea ridicarea copiilor în picioare și executarea cântecului în poziția aceasta, le-a antrenat mușchii picioarelor. Exercițiile dela sfârșitul lecției, au contribuit la educarea fizicului elevilor.

Ion Blăgăilă

înv. șc. de aplicație Arad

Scrisori către un învățător

1 Sept. 1934

Iubite coleg,

Rândurile aceste adresate ție, celui care plin de încredere și cu avânt te înscrii în rândul celor 40000, nu sunt isvorâte din imaginația bogată de scriitori, nici din feasta plină de știință a unui erudit, nu au pretenția de a servi drept moliș oase sfaturi, precepte morale, ci pleacă dintr'o inimă caldă plină de dragoste a unuia care a simțit și trecut aceste clipe grele ale începutului apostolic.

Să nu zici: „Ce naiba! Abia ajuns și lată-mă asaltat de scrisori căci între mine și cel dintâlu „la difference est belle“ cum ar zice francezul, ci te rog citește-le așa în treacăt poate cândva îți vor servi

la ceva, iubite coleg, ai terminat, nu cu puțin greutate, ș. Normală; vremurile te-au făcut să șmezezi câțiva ani pentruca în toamna să-răcăcioasă a acestui an secetos să fi numit înv. în atare comună.

Desigur că închipuirii frumoase îți vei fi făcut încă de pe băncile școlii; dar îndată ce le-ai părăsit ai avut să încerci desiluzii; și dacă întâmplător vei fi citit „Apostol“ sau „Inv din postul II“ vei fi pregătit a vedea că viața aceasta nu te va primi pururea zâmbitoare sau în alintări duloase de flaut. Trecl din viața școlărească în viața reală, în câmpul deschis de luptă; deci trebuie să fi pregătit pentru luptă, nu luptă atletică de hercule, ci o luptă de meșter văslaș.

Viața aceasta nu este întocmai așa cum ai visat-o tu sau cum ai citit-o în romane; ea îți cferă crâmpire din amândouă, dacă te vei adapta împrejurărilor, cerințelor ei care dferă din moment în moment, se schimbă dela pas la pas. Nu trebuie să renunți, însă, la scopul inițial.

Primele zile îți vor fi de adaptare, de acclimatizare de cunoaștere reciprocă. Te vei strădui să-ți cunoști elevii, împrejurările, oamenii. În acelaș timp încet încet te vei face cunoscut. După impresia ce o faci copiii, după aceea te judecă în mare parte, și părinții.

Cunoașterea aceasta trebuie să fie încetă, naturală, nu pripită, căci din această cunoaștere va isvoi mult bine sau mult rău. Am văzut colegi cari în pripă și-au făcut cunoștințe, au l gat prietenii ca mai apoi să regrete mult în urma lor... uitaseră sărmanii că aparența înșală.

Unii în dorința de a fi populari au crezut că pe un moment este bine să renunțe la anumite reguli cari le-ar știrbi demnitatea, dar s'au compromis; alții cari vînd să și păstreze neștirbită autoritatea au căutat să stea la distanță de oricine, au fost socotiți niște îngâmfați și au ajuns mai pe urmă nesuferiți. O mare parte vînd să-și arate puterea de muncă, de creație, cât mai de grabă, au apărut ca niște reformatori cari nu țin seamă de nimeni și s'au trezit că planurile lor au întâmpinat numai piedici făcându-se imposibile de realizat, ceea ce a sădit multă amărăciune și decepție într'un suflet tânăr.

Oricum inițiat vă trebuie pusă în aplicare la timpul oportun cu o ocazie potrivită și binevenită.

Aceste ocazii, omul nu trebuie să aibă aerul că aleargă după ele, dar dacă se lvesc, atunci gândul trebuie expus cu toată competența, cu toată convingerea înlăturând orice suspiciune. Dar eu m'am întins la vorbă și D-ta vei sta cu lădița în drum neștiind unde vei dormi deseară.

Dacă nu te plictisesc aceste rânduri, când volu mai avea răgaz îți volu mai trimite câte un răvaș. Nu uita! Un salut cuviincios, un răspuns binevolor la o întrebare, îți vor face o bună reputație dintr'un început.

Doresc să ai succes și să pornești cu dreptul că-i mai norocos.

Cu salutări colegiale,
Alex. Burtică

Cărți și reviste.

Stanciu Stoian:

Copilul în literatură în paralelă cu evoluția psihologiei.

„Cultura Românească”. București. 50 Lei.

Cartea domnului Stanciu Stoian face un început în literatura pedagogică românească. Până la apariția acestei cărți nu știm să fi apărut un alt studiu în românește având obiect problema: copilul în literatură. Accentuând noutatea studiului domnului S. S. nu voim a-i afla merite deosebite în ceea ce privește tratarea problemei, căci în literaturile altor popoare cu un trecut cultural mai bogat și mai vechiu există asemenea studii; deci modele a avut, ci voim, mai degrabă, a face înțelese și într-o oarecare măsură și scuzate unele părți slabe, sau chiar lipsuri ale cărții de cari vorbim. Dealtfel autorul însuși își dă seama că nu face altceva decât pune problema, urmărind mai ales o idee, că între dezvoltarea ideilor psihologice și între felul cum a fost văzut copilul în diferite timpuri este o perfectă concordanță. (p. IV), și nădăjduiește că altcineva va putea ulterior prezenta „un studiu complet și cât mai analitic”.

Este bine deasemenea să nu uităm ce ni se spune în prefață: „Lucrarea de față nu este decât conferința, puțin adăugită, ținută în vara anului 1932 la cursurile de vacanță ale Asoc. gener. a Inv“. Știind aceasta, ne explicăm ușor caracterul pozitiv al materiei studiate într-o conferință, ca și în orice studiu dealtfel — dar mai ales într-o conferință — cercetătorul își propune a urmări o problemă nu prin ridicarea la suprafață a unui material extrem de vast, prin epuizarea în explicații a tuturor chestiunilor ce i ating subiectul, ci prin punerea în evidență, în fața ascultătorilor, nu mai a acelei părți de material ce are o stănsă legătură cu ideea centrală, cu firul roșu, bine dinstinat, care duce la concluziile ce și le a pus a-le scoate. Așa a procedat și dl. S. S. Dacă acest procedeu prezintă un defect pentru un autor meticolos la un studiu complet, pentru felul cum și-a propus dl. S. S. a trata problema prezintă un avantaj.

După o expunere sumară, dar concisă și îndejuns de completă asupra fiecărei epoci, când se scot în relief ideile de bază, comune, în felul de a înțelege viața, de stadiul de dezvoltare a psihologiei (copilului — dacă s'ar putea spune așa pentru toate epocile); ilustrează sincronizmul dintre acestea cu exemple de felul cum a fost văzut și creat copilul în literatura epocii respective.

Vom urmări acest lucru pe cât ne este posibil, în cadrul unei recenzii.

În prima parte a evoluției mediu predomină spiritul filozofic al lui Platon. Natural o filozofie al lui Platon trecută prin filiera creștinismului, Platon spunea că sufletul e compus din trei părți: rațiune, simțuri (sentiment) și voință, cărora în viața socială, în stat le corespund cele trei clase: a filozofilor (conducătorilor), militarilor (voința) și a muncitorilor. Literatura ținea și ea cont de această ierarhie. Cea mai prețuită era literatura religioasă (a filozofilor, cari atunci erau părinții bisericilor) venia apoi în ordine, dar mult mai răspândită literatura războinicilor, epopea, și în rân-

dul al treilea *literatura moralizatoare*, destinată păturei celei mai de jos a muncitorilor.

În această epocă adevăratul copil n'a fost introdus în literatură. El era văzut întotdeauna adolescent, deci capabil de fapte eroice, sau ca sfânt (Isus), conștient de misiunea lui sacră

Un copil de 13 ani, nepot al lui Carol cel Mare pentru a-și scăpa unchiul dintr'o luptă, și îndeamnă camarazii astfel: „La luptă și fiecărui dintre noi Carol cel II va da soție” Desigur, cu toată vârsta de 13 ani, acesta nu mai e un copil.

A doua parte a evului mediu se caracterizează prin introducerea lui Aristot în creștinism, iarăși însă a unui Aristot deformat. După Aristot omul este format din spirit și corp (formă și materie) Spiritul este de esență: transcendentă și animalică. Filozofii creștini au accentuat mai ales acest caracter transcendent divin — spun ei al — spiritului. De aci se dă apoi un caracter moralizator întregii acestei filozofii. Filozofie ce n'a avut asupra literaturii influența exercitată de filozofia lui Platon. Copilul în această literatură a continuat a fi văzut tot printr'o lentilă, ce diforma realul.

Urmează apoi renașterea: o imbinare de sensualism erudiție și eroism. Copilul real însă n'are nimic din acestea, el este numai în devenire. Copilul renașterii este copilul creat de Rabelais. *El este un monstru* din toate punctele de vedere. Pantagruel știa despre pământ, cer, ape, despre animale și oameni. El știa totul. Și-i mai rămânea și energia de Hercule pentru a apăra patrimoniul familiei.

Montaigne, eseistul delicatului Montaigne spunea fără multă ezitare: *Am pierdut doi sau trei copii de leagăn, nu fără regret, dar fără să mă supăr*” (p. 40). Nu s'a supărat Montaigne, omul renașterii, pentru că cei trei copii de leagăn nu reprezentau nimic prin ei înșiși, ei erau numai ceva în devenire.

Clasicii n'au redat nici ei copilul real. Ideile psihologiei lui Descartes sunt cele contemporane clasicismului. Datoria fiecărui era de a lupta împotriva pasiunilor murdare. Omul prețuit, omul moral este cel care a trecut cu succes acest examen al vieții. Copilul însă n'are această putere de a răzbi. De aceea La Bruyere, La Fontaine văd în copil răutatea și prostia întrupate. La Racine, copiii nu sunt decât niște monștrii morali.

Regina Athalie îl întreabă pe Joas:

„Quels sont donc vos plaisirs?”

Joas îi răspunde:

„Quelque fois à l'autel

je présente au grand prêtre ou l'encens ou le sel: j'entends chanter de Dieu les grandeurs infinies.”

Nici acest copil creat de Racine, nu este cel real, după cum nu este nici cel creat de Moliere, Corneille sau alți clasici.

După clasici un pas gigantic în evoluția ideii despre copil în știință și în literatură se face cu Rousseau. Frumosul și caldul imn închinat copilăriei în *Emil* face pe toți contemporanii a privi cu alți ochi, mai înțelegători, cu mai multă simpatie: *copilul*. Dar nici copilul văzut de Rousseau, nu este copilul real. La baza concepției este tot o teză morală: copilul este bun dela natură, (tocmai antipodul dela clasici). Nimic deci altceva decât o inversare de termeni.

Acest fel de a vedea pe copil l-am avut, cu mici variante, și romanticii. Așa l-a văzut V. Hugo, George Sand, Anatol France, ș. a.

Odată cu jumătatea a doua a secolului al XIX se creiază psihologia experimentală. Acum și ceva mai târziu, psihologi ca: Ribot, Ebbinghaus, Meuman, James, Binet și o mulțime alții reușesc încetul cu încetul de a elimina ideile pure filozofice și

a face loc cercetărilor științifice în domeniul vast al psihologiei. Odată cu creieră psihologiei diferențiale și infantile s'a făcut un progres în ceace privește felul de a fi văzut copilul.

Copilul în literatura contemporană este și el altul. Este copilul real, văzut liber, descătușat de orice idee morală, sau oricare alta ce ar întuneca obiectivitatea. Este mai ales copilul proletarului, pentrucă acesta este mai puțin încorsetat de regulile societății, deci e mai real.

Această paralelă în evoluția concepției despre copil de către psihologie și copilul creiat în literatură, după cum s'a putut vedea, privește cultura franceză. Autorul bun cunoscător al acesteia, a ales-o, mai cu seamă pentrucă ea prezintă, cea mai bine, un mers fără mari devieri. Nu este acelaș caz cu literatura românească, care s'a dezvoltat în alte împrejurări.

Autorul deși a mărturisit în prefață că se va ocupa de literatura franceză și cea română „mai ales”; în realitate acest „mai ales” este foarte anemic. Numai 20 de pagini sunt ocupate de literatura română. Și aceasta într'un fel care lăsă mult de dorit.

Este adevărat că literatura română nu ne poate oferi exemple bogate și concludente pe cari le dă literatura franceză, și mai ales nu poate prezenta simetria acesteia. La noi scriitorii contemporani, sau cu o mică distanță între ei, diferă aproape total, după influența străină la care au fost supuși. Alexandri, după cum a aratat Dl. Drouhet, încetățanește în teatru personaje ce au viețuit cu secole înainte pe scena Parisului. Și exemple de acestea s'ar putea aduce multe.

Ceeace ar fi putut să ne dea S. S. ar fi fost un studiu mai complect a problemei în ce privește literatura română, afară de Creangă și Dl. I. Teodorescu, bine studiați, ne sunt foarte tangențiali prezentați: Eminescu, Caragiale și Dl. M. Sadoveanu. Și nici n'am putea pricepe de ce Coșbuc ocupă două pagini din scurțul spațiu, când dulcęgările lui nu definesc nimic în această problemă.

În schimb nu se amintește nimic despre Dl. Cezar Petrescu sau Dl. T. Arghezi, ca să amintim numai pe cei mai iluștri. Chiar dacă n'am aminti decât capitolul: „*Ferul, fonta și oțelul*” din „*Întunecare*” și frumosul roman „*Fram-ursul polar*” din opera Dlui C. Petrescu, acest scriitor, care a dăruit mai mult ca oricare altul copilăriei, ar trebui amintit. Dl. T. Arghezi cu „*Cartea cu Jucării*” ar avea desigur dreptul la această cinste.

Și cu aceste lipsuri, pe cari primul Dl. S. S. le recunoaște; prin faptul că pune o problemă, ce nu s'a discutat încă la noi, aceea a paralelismului dintre copilul văzur de știință și creiat în literatură, cartea Domniei Sale, conștiincios lucrată în ce privește literatura franceză și concluziile puse, și mai ales prin imboldul ce-l va da altora de a continua și complecta studiul problemei, nu poate trece neobservată.

Romulus Ponta

Al. I. Teodorescu: Invățământul în Rusia Sovietică.

În numerii 3—4 și 5-6 ai excelentei reviste „Cultura Poporului”, organul oficial al asociației învățătorilor din Cetatea Albă, aflăm conferința Dlui Al. I. Teodorescu: Invățământul în Rusia Sovietică.

După războiul mondial toate statele modificându și felul de viață — unele mai mult, altele mai puțin — este aproape imposibilă să mai avem date precise despre diferitele lor manifestări de activitate; aceasta datorită și faptului că reformele sunt prea dese și astfel și se întâmplă că ajungând să cunoști una ca să aparțină deja trecutului. Ceeace ni se poate nouă cere să știm, în această privință, este doar caracterul general al lucrurilor. Dar aceasta trebuie. De aceea o simplă informație sau un studiu amănunțit asupra problemelor ce frământă societatea de azi câștigă atenția noastră

Adăogând că studiul Dlui T. ne prezintă probleme în legătură cu preocupările noastre profesionale, cât mai ales că spune ceva despre Rusia Sovietică, de care am fost complet izolați, iar zvonurile ce ne sosiau, fără putință de verificare, ni se păreau din domeniul absurdului, pentrucă ele de cele mai multe ori erau diametral opuse și descriau o viață ce aproape nu ni o puteam imagina, se înțelege de ce ne oprim asupra acestui studiu, dorind ca rândurile următoare să țină loc de informații pentru cei cari n'au putut să-l citească.

Dl T. studiază numai învățământul arte universitar.

Pentru a putea pune baze solide ideii ce o susțin, sovietii nu pregetă nimic. *Ceka* — instituție polițienească — s'a îngrijit ca terenul să fie curățit de sute de mii de adversari. Mai ales sovietii au făcut sforțări uriașe pentru a introduce spiritul comunist în școli, ca apoi de aci ei să fie infiltrat în sufletul fiecărui viitor cetățean rus. Dar cum statul soviet de azi este tocmai antipodul statului țarist de ieri, școala oglindă a idealului soviet este și ea pusă pe baze cu totul noi, așa cum nu se află niciunde.

În 1900 erau 776⁰/₁₀ analfabeți. În 1914 Școlile primare erau întreținute de 4 ministere și Sf. Sinod, învățământul durând 2—3 ani. În general școlile statului erau slabe. Cele particulare, ale nobililor și claselor mai avute, erau însă mai bune. Astăzi e „școala unică muncitorească” cu două ramificații: faza I *pervaia stupeni* (începutul), echivalentă cu cursul nostru primar inferior și faza II *vtoria stupeni*, care ar corespunde cursului complementar al nostru și câtorva clase de gimnaziu. Absolutul fazii a II-a poate urma la o școală tehnică, ori de specialitate și apoi la Universitate.

În școlile sovietice sunt primiți fără taxe întâi copiii lucrătorilor comuniști și ai țăranilor și numai apoi ai funcționarilor, etc. În școală este aplicată co-educația.

Scopul învățământului este: Utilitarist politic. Programa de învățământ demonstrează acest lucru. Materia de învățământ cuprinde:

1. Natura, forțele și bogățiile ei.
2. Cum utilizează omul aceste forțe.
3. Viața socială.

În faza I se învață: scris-cetitul, aritmetica, limba rusă, șt. naturale un a. b. c. Comunist și geografia.

În faza II geografia este cea economică, se învață multă chimie, fizică, algebră, geometrie, zoologie, botanică, l. germană, desen liniar și gimnastică.

Interesant ni se pare faptul că dl. T. printre obiectele de studiu excluse de sovietii din școli numără alături de religie, l. franceză și istoria, pe când în altă parte citeam tocmai despre o predare extrem de interesantă a istoriei — pe baze regionaliste — în șc. sovietice — desigur nu istoria țărilor însă.

Vorbind despre metodele de învățământ, Dl. T. spune: „Toată instrucția din școală este bazată pe muncă; în jurul muncii este concentrat întregul sistem de în-

vătământ și pentruca învățământul să fie cât se poate mai concret, s'a creiat așa zisa „metodă a complexelor”, care nu este altceva decât „metoda centrelor” de interes a lui Decroly.”

Rezultatele acestei munci sunt adeseori slabe; aceasta în parte, credem, datorită organizației școlii

Peste tot este aplicat principiul auto-guvernării, peste tot locul soviete.

Elevii nu sunt împărțiți în clase ci în grupe după aptitudini. Grupul are un stareț, un sanitar și un administrator. Contolul este numai formal. Disciplina nu este respectată, căci judecătorii și mai ales procurorii au cunoștință de cei așteptați în cazul că au fost prea legali și severi cu acuzatul pedepsit. Indiferent cărei grupe aparține, elevul soviet mai face parte din diferite cercuri, unde sub conducerea profesorului de specialitate face aplicații

Școala are organizațiile ei proprii:

1. *Avatpostul tinerilor pioneri*, acest avatpost al pionerilor are iarăși președinte, etc. Scoate și un ziar, scris cu mâna, pentru propaganda comunistă.

2. *Redcolegia* (comitetul de redacție al ziarului.) În ziar apar în special, acuzații aduse elevilor și profesorilor.

3. *Cultura politică* în care sunt membrii de drept președinții tuturor organizațiilor.

4. *Judecătoriile școlare*, cam în felul celor dela conducerea de sine a clasei cunoscute și la noi, cu deosebire că printre acuzați pot fi și profesori.

5. *Clubul*, aici elevul între orele 20 - 22, citește ziare, joacă șah, discută politică etc.

6. *Biblioteca școlii*.

În afară de organizațiile proprii ale școlii mai sunt organizații școlare în legătură cu cele sociale, astfel:

1. Celula „*Tineretului comunist*”, din care vor ieși viitorii conducători comuniști.

2. *Celula internațională pentru ajutorarea revoluționarilor*.

3. *Celula amicilor flotei aeriene*.

4. *Celula pentru aviație și chimie*

5. *Celula „Fără Dumnezeu” a ateilor*.

Un altfel al unei astfel de celule reprezintă: „Capitalul”, un American gras, cu pălărie înaltă, ține pe Dumnezeu de gât, cu amănțouă mâinile. Dumnezeu ține sub picioarele sale pe lucrători, țărani și soldați. Acest fel de propagandă găsește ecou în sufletul copiilor. Iată ce-i răspunde un elev soviet de vreo 10 ani, în trecere spre Bulgaria, Dlui T.

„Numai proștii se duc la biserică! Ce-i aia Dumnezeu? D-ta când vrei ceva, îți dă Dumnezeu? Mie niciodată nu mi-a dat. Îmi trebuie, bunăoară, un creion frumos, sau vreau bomboane. Cui să cer? Lui Dumnezeu? Și dacă îi cer, îmi dă el? Niciodată! Dacă rog pe tata, sau pe altcineva pot căpăta bani, și-mi cumpăr ce-mi trebuie”

6. *Celula „prietenui copiilor”*, creiată din necesitatea ce s'a simțit de a sprijini copiii după ce familia a fost distrusă.

Toate aceste „celule” au de scop infiltrarea spiritului comunist, cât mai adânc, în sufletul școlarului soviet.

Școala are 3 comitete: 1. *al elevilor*, 2. *Consiliul ajutorilor* (părinților ce întrețin școala), 3. *al profesorilor*. Rolul cel mai important în aceste comitete îl are conducătorul politic, care se îngrijeste ca spiritul comunist să fie mereu avut în vedere.

Despre profesori, cari sunt, după statisticile oficiale $\frac{1}{3}$ comuniști, $\frac{1}{3}$ indiferenți și o altă treime adversarii comunismului, Dl. T. scrie că nu se pot spune lucruri prea bune. Mulți directori de școli n'au decât ei înșiși 2—3 clase primare și ocupă posturile pentru merite politice.

Descriind viața și purtarea elevilor, Dl. T. scrie că: „Raporturile dintre elevi între ei și dintre elevi și eleve se pot califica drept scandaloase.

Soția unui director școlar soviet mai înțiază, din când în când, micii școlari și în amor sovietic“.

În romanul Alexandrei Colontai: „Dragostea celor trei generații, Fica, reprezentata generației a treia, îi cere mamei sale o recomandatie către biroul de avorturi. Mama întorcându-se dela birou acasă își află fica în brațele soțului oricât ar fi fost ea mamă sovietă, fapta a scandalizat-o. Fica îi răspunde însă cu un calm înfrigorant. „Dacă locuim împreună, petrecem împreună, de ce să nu... dormim împreună?!“

Dl. T. încheie: „Cine urmărește de aproape procesul bolșevismului rusesc, înțelege că la urmă tot binele din om va învinge“.

„Este o luptă surdă, o luptă lentă, care se duce în contra acestei ideologii bolnave, de către părinți cari nu se pot interesa de viitorul copiilor, de biserici cari în ciuda celei mai feroce dușmăanii, reinvie, și însăși de clasa țărănească, care rămâne cea mai curată și mai conservatoare“.

Studiului Dlui Al. I. Teodorescu îi aflăm merite deosebite.

(r. p.)

Duh, Revistă de artă, critică literară și filosofie.

An. I. Nr. 1. Octombrie 1934.

O nouă grupare arădană și odată cu ea o revistă nouă. Dela primele rânduri se anunță că forța care o mână este tinerețea. Așa dar, un grup de tineri. Cu această însușire principală, revista declară că rupe tradiția „anostelor cuvinte înalte“, și respinge orice program. Programul, — dacă va fi, — va consta în goana după *inconsecvențe*, care sunt apanagiul tinereții. Se încearcă totuși, — și asta este o primă inconsecvență, — o justificare mai temeinică a apariției revistei. Aceasta o face dl Tiberiu Dragoș. Dsa caută să definească rostul unei reviste provinciale și îl găsește în crearea unei ambianțe favorabile preocupărilor intelectuale, ca și în consacrarea „specificului regional“ în literatură. Evident, avem de a face aci cu un adevărat program și, desigur, dintre cele mai frumoase. Revista este deci mai puțin bătaioasă decât eram înclinați să credem.

Cu primul ei număr dovedește preocupările intelectuale ale grupului. Cât privește contribuția la specificul regional, deoacumdată aceasta nu se vede realizată. Numărul acesta aduce frumoase versuri, cu imagini de o tinerească prospețime, semnate de George C. Miron și Yvonne Rossignon; o schiță de Marcel Olinescu, precum și bogate discuții și glose critice. Il dorim un cât mai lung succes.

M. Păun.

Tribuna școlii.

Urmând unei necesități rezultate din împrejurările prin care trece învățământul nostru de toate categoriile, Asociația generală a profesorilor secundari a hotărât să editeze un organ de presă. Astfel a apărut *Tribuna școlii*. Aci își vor găsi expresie revendicările corpului didactic și vor fi discutate probleme ce se ivesc în strânsă legătură cu viața școlii și organizarea ei. Până acum au apărut 2 numere (ultimul e din 30 Iunie a. c.) cu titlu de experiență. Este proiectat ca în toamna aceasta gazeta să primească o organizare care să-i asigure apariția săptămânală. Va fi cel mai potrivit mijloc de strângere a rândurilor profesorii pentru apărarea unor drepturi atât de mult desconsiderate și călcate în picioare de către conducători.

M. Păun.

Cl. IV. B.

Cu plăcere aducem la cunoștința cititorilor noștri că revista „Clasa IV. B.” instrumentul indispensabil al învățământului modern își continuă apariția și în anul acesta. Ea pe de o parte servește cerințele moderne pedagogice ale școlii în general, pe de altă parte treburile sufletești educative și igienice ale elevilor în special, într’o măsură cum nicăieri n’o găsim.

Stimulează copiii la cercetări, le dă sugestii la activități nobile și folositoare, îi îndeamnă să-și facă auto-educația, le servește o literatură educativă-activă și cercetășească.

Este totodată cea mai eficientă revistă dintre toate revistele, abonamentului anual, lei 36.

Binevoii a vă convinge personal, cercetând revista în amănunte.

În ce privește „Curentul Activ” care apare sub aceeași direcție cu „Cl. IV. B.” anunțăm cititorii noștri că în viitor Institutul de psihologie experimentală, comparată și aplicată al Universității din Cluj, va publica în această revistă un Buletin, asupra lucrărilor și experiențelor făcute de acest Institut. Cu altele cuvinte, fiind „Curentul activ” în apropiere și în legătură cu acest focar de știință psihologică românească, înlesnește radiarea razelor lui luminoase asupra noastră, a celor de pe la periferii, iar prin noi asupra școlii românești, care numai utilizând noule metode științifice de educație și învățământ poate deveni școală modernă. Din acest motiv o recomandăm cu toată căldura cititorilor noștri. Abonament 70 Lei.

Administrația revistelor *Clasa IV. B.* și *Curentul activ*. Cluj Str. Fântânele. 55.

T. M

Asociația Învățătorilor din județul Arad.

No. 65/1934.

Circulara

cătră Domnii preșidenți de subsecții ai Asociației Învățătorilor
din județul Arad.

Domnule Președinte,

Corpul nostru didactic pus în serviciul școlii primare în urma vitregiei timpurilor emanată din eclipsa mondială, au avut să sufere mult atât din punct de vedere morală, cât și material. Neajunsurile de tot felul, ca salarizare de salahori, neînțelegerea folosului învățământului, atât din partea celor de sus, cât și ai celor de Jos, a pus învățătorimea noastră pe gânduri, din ce a urmat frământări chiar întracelași frați de arme și chiar în sânul membrilor ai tuturor Asociațiilor învățătoresști.

În fine strigătul învățătorilor, cari în continuu au cerut ca din dreptatea socială să-i se dea ce se cuvine, a făcut ca totuși din doleanțele lor să li se satisfacă o parte destul de bunicică. Glasul membrilor din Asociațiile învățătoresști a fost recepționat de Arhangelul învățătorilor: Dr. *Constantin Angelescu* actualul ministru al Instrucțiunii publice. Dânsul a înțeles, că dreptatea este de partea noastră, și în mare parte ni s'a dat. Salarile sunt plătite mai regulat, s'a anulat șomerismul și se dau învățătorii în număr corespunzător tuturor satelor și orașelor, așa că zăgazul pornit fiind din loc, prin munca noastră sfântă și prin cereri drepte putem spera atât pentru învățători, cât și pentru învățământ rezultate tot mai satisfăcătoare.

În acest sens înțelege Asociația noastră să lucreze și pe mai departe. Comitetul central al Asociației Învățătorilor din județul Arad în ședința sa din urmă a redactat programul său de muncă pentru noul an școlar 1934/35 după cum urmează:

Toate subsecțiile vor fi convocate în ședințe de toamnă de către Dnii preșidenți. Ficsarea ședințelor rămâne la latitudinea Dilor preșidenți de subsecții.

În acestea ședințe de toamnă se vor lucra următoarele subiecte:

1. Cum se pot aplica dispozițiile legii învățământului primar cu privire la activitatea practică și extra școlară a învățătorului.
2. Ideea Unirii la scriitorii români.
3. Pentru primirea celei mai bune lucrări sa fixat subiectului: „Învățătorul”, iar premiul de Lei 1000. Autorii acestei lucrări sunt rugați, ca

să-și subștearnă manuscrisele comitetului central cel mult până la 1 Aprilie 1935, pentru a putea fi apreciate de o comisiune anume instituită.

Toate subsecțiunile își vor ține conferințele de toamnă așa, ca până la 15 Noembrie 1934 toate procesele verbale să fie subșternute comitetului central.

În fine rugăm pe toți membrii Asociației, ca în toate raporturile să observe ierarhiile nu altcum și respectul colegial.

Tot cu Dumnezeu înainte.

Chișineu-Criș la 20 Septembrie 1934.

Președinte:

Dimitrie Boarlu.

Secretar:

Mircea C. Nonul.

Dela Administrația revistei.

Au mai achitat abonamentul la Revista „Școala Vremii” pe anul 1934 câte 60 Lei următorii învățatori și învățătoare: Albu Simeon, Gheorghievici Iuliu, Pop Roșca Gheorghina, Grecu Paraschiva, Stamatoiu Constantin, Țițiriga Aurelia, David Constantin, Gyögyösy Elisaveta, Florea Ioan, Paguba Veturia, Lugojan Virgil, Ludoșan Elena, Barra Florica, Tomșoi Elena, Mhalache Ana, Tonnes Ema, Ambrus Margareta, Dârlea Ioan, Zoțiu Petru, Fărcaș Grigorie, Donath Gavril, Marian Hortenzia, Duma Zamfirescu Elena și Nagy Ștefan din Arad

Din Circ. 8 Gurahonț: Dorca Savu, Ugliș Petru, Tomșa Vidican Livia, Agrima Zenobia, din Gurahonț, Jimon Gheorghe Bontăști, Stoian Marin Mădrijești, Crăciunescu Ioan Secaș, Mihai Antoniu Poenari, Groza Ioan Zimbru, Codău Sofia Zimbru, Luca Aurel Șaturău, Constantintinescu Ioan Finiș, Ionescu Onisim Buceava, Macabie Ștefan Zeldiș, Ungurean Nicolae Valeamare, Serbănoiu Ioan Iosășel, Bătrănuț Ioan Honțisor, Iancin Ioan și Deșcău Filip din Almaș, Oarcea Vasilie Cil, Ardeoi Ioan și Iva Cornelia din Rădești, Roman Atanasie Mustești, Mihuța Sara, Popescu Ioan și Popescu Gabriela, din Crocna, Drăgan Ioan Iosăș, Stepici Dimitrie Dumbrava.

Circ. 9 Șebiiș: Radu Dimitrie, Covaci Patriciu, Siebig Margareta, Lahmatu Pețaghia din Șebiiș, Ageu Pavel Buhani, Marcu Constanța Berindia, Văneată Spiridon Donceni, Brăiloi Vasilie Ignești, Vanci Paulina Prunișor, Barbucean George Moneasa, Molnar Elisaveta Moneasa, Oltean Veturia Susani, Manață Dimitrie și Marica Ioan Paulian, Ioja Lazar Selegeni, Dobre Ioan Slatina, Zdrincă Demetra Rănușa, Dascăl Ecaterina Nădălbăști, Gălbău Alexandru Dieci, Popescu Ioan Laz, Drincu Romul Neagra, Gunescu Ioan și Hada Elisaveta Aldești, Iliescu Dimitrie Zugău, Căzan Grigorie Revetiș, Josan Ioan Bârșa, Henț Ioan Minead, Bădescu Veturia Susani, Stănescu Marin Dezna.

Circ. 10 Hălmași: Cătană Vichentie, Mizeșiu Ion, și Petrișor Lucreția Hălmașiu, Maghiar Valeriu Ociu, Petrișor Aurel Ocișor, Fărcaș Amalia Poșești, Giurgiu Lucreția Leasa, Damaschin Ioan Măgulicea, Giurgiu Elena Țărmure, Tigvă Ioana Brusturi, Tircuș Valeria Hălmașel, Sirban Pompiliu Hălmașel, Petrescu Ioan Tisa, Oneț Petru Cristești, Cristea Ilie Luncoșoara, Dulcău Sofia Luncoșoara, Arghirescu Vasilie Tărnăvița,

Irimie Ioan Ignești, Precup Petru Gros, Cordoș Isaia Vosdoci, Nicoară George Mermești, Palade Nicolae Bodești, Ganea Trăian Sâmbi, Zlăgneaș Ioan Poenari, Balta Ioan Sârbi, Popovici Adrian Bănești, Blăgăilă Ambrosie Lazari.

Circ. 17. Sâmbăteni: Borlea Aurel, Stancu Teodor Sâmbăteni, Cociuban Pascu Măndruloș, Trifu Ștefan, Oncu Mhaescu Eufrosina și Crainic Maria Glogovăț, Nesser Francisc, Steger Anton, Virth Barbara și Kirch Iacob Panatul Nou, Pordea Ioan Cicir și Stancu Dehelean Rozalia Sâmbăteni.

Circ. 18. Ineu: Roșu Petru, Popescu Eugen, Albu George. Mara Ioan, Perva Feier Elena, Voștinar Ilie, Palfi Pavel, Crainic Tomescu Iuliana și Herbei Bonța Ana Ineu, Grozescu Pușcaș Elvira Mocrea, Moțiu George Mocrea, Furdui Romul, Hălmăgean Silvia și Dedulea Nicolae Bocsig, Laza Teodor Regele Carol, Sirca Toma Mănerău.

Circ. 19. Cermei: Tau Ioan, Vodă Sidonia, Bodnar Elena, Rufu Mircea Roșca Florea și Poleac Aurora din Cermei, Ardelean Teodor, Marinescu Florea Somoșcheș, Vârșândan Ilie Apateu, Cioara Aron, Peticica Ioan Apateu, Bugari Nicodim, Hamza Nicolae, Baițura Zorița și Vidican Ioan Berechiu, Popovici Vasilie Col, Avram Iancu, Văgălău Ana Somoșheș.

Circ. 20. Șicula: Sandor Ioan, Gridan Ioan Borcuța Avram și Pârtașe Dumitru Șicula, Popa Ioan, Iscrulescu Constantin Chereleuș, Drăgălina Florica, Feier Florica și Rațiu Ioan Gurba.

Circ. 21. Socodor: Pagubă Iulian, Caba Ioan, Delia Pap, Pagubă Aurelia, Pop Emilia, Susan Sofia și Lascu Ioan Socodor, Draia Radu, Rediș George, Manda Ioan Grăniceri, Ivanciuc Elena, Codrean Vasilie, Ponta Sever, Popescu Mihai Șiclău, Nagy Carol, Pop Hostil, Adam Maria Pilul, Takacs Elena, Handra George și Șerban Nicolae Vârșand.

Circ. 22. Chișineu-Criș: Ruja George, Cherechean Petru, Ardelean Felicia Chișineu-Criș, Nonu Mircea, Bejan Petru, Lupaș Zena Nădab, Popa Dimitrie Cinteș, Vasko Mihai, Szöke Maria, Szöke Emilia, Printz Carolina Țipar, Susan Ilie Col, Chișineu Criș, Micula Pavel, Sănduț Mihai, Roitan Elena, Podrumar Coriolan, Sinte-Mare, Csóv Irma Zerind, Pop Ioan Col. Feșet, Filip Ilie Adeia, Buga Petru, Popescu Constantin Mișca, Popescu Velea Nădab, Șerban Alexandru Chișineu Criș, Zăhoi Florea Cinteș.

(Va urma).

Sabin Mihăișin Adm. Revistei.

MIN. INSTR. No. 134441

Intrucât pericolul aerochimic și măsurile de apărare trebuiesc știute de toată populația țării, Ministerul vă roagă să puneți în vedere învățătorilor din județ, să dea tot concursul, Consiliilor de apărare pasivă și în special să ia parte împreună cu elevii și elevele, atât la conferințele în materie de apărare pasivă, cât și la diferitele demonstrații cu gaze.

MIN. INSTR. No. 135088/934.

Ministerul având în vedere importanța și necesitatea învățământului menajer în educația feminină, iar îndemnarea tineretului spre viața reală, trebuie să ocupe toate straturile sociale, vă rugăm să atrageți atenția învățătorilor să îndemne elevele care dovedesc aptitudini gospodărești, să se înscrie în școlile de menaj.

Comitetul școlar de menaj „Elena Eraclide” din București pune la dispoziție un număr de burse, ca să înlesnească posibilitatea materială elevelor, cari vor să și completeze educația casnică.

An.

Biblioteca Palatului
Cultural

Arad